

Rude in energetske viri

Pogoji za izkoriščanje rudnin:

1. zaloge
2. prometna dostopnost
3. povpraševanje na svetovnem in lokalnem trgu
4. tehnična možnost izkoriščanja:
 - o dnevni kop □ površinsko izkoriščanje, ki je lažje, ceneje, dostopnejše
 - o podzemno izkoriščanje

Energetski viri in energetika

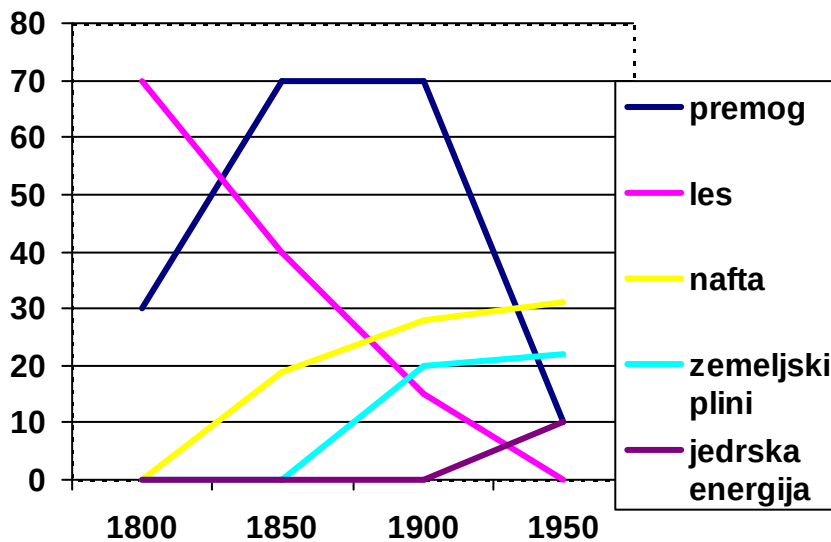
Energetika je gospodarska dejavnost, ki **oskrbuje** gospodarstvo in prebivalstvo z **energijskimi viri**.

Delitev:

- primarni □ voda, les, premog, nafta, zemeljski plin
- sekundarni □ elektrika, oglje, bencin, jedrska energija

Obnovljivost:

- obnovljivi □ voda, veter, sonce
- neobnovljivi □ premog, nafta, zemeljski plin, jedrska energija
- nadomestljivi ali alternativni viri □ geotermalna energija, biomasa, energija odpadkov, moč plime in valov

Pomen nekoč in danes: les in voda – premog – nafta – jedrska energija

Pomen racionalne energije je toliko pomembnejši, ker bodo zaloge fosilov in goriv, ki so v največji rabi kmalu **pošle**. Pomeni pa čim manj izgubljene energije.

Industrija

Industrije je relativno mlada dejavnost. Pojavi se z razvojem industrijske revolucije, konec 18.stol. v Angliji, ko je prišlo do vrsto iznajdb (parni stroj) in uveljavljanjem novih tehnologij. Industrija se je razvila iz obrti. Predstavlja množično proizvodnjo in izdeluje proizvode za tržišče. Povezana pa je z znanstveno raziskovalnim delom. V državi, kjer je pomen industrije velik, govorimo o industrijski družbi. Industrija je vplivala tudi na razvoj drugih gospodarskih dejavnosti. Določene pospešuje ali pa zavira. Industrija vpliva tudi na razvoj pokrajine. Povzroča gostejšo poselitev □ urbanizacija vpliva na razvoj prometnic, hkrati pa tudi onesnažuje okolje. Vloga industrije se danes v razvitih državah spreminja. V industriji je manj zaposlenih, ima manjši pomen pri BDP (bruto domači proizvod). Razvijajo se drugačne panoge (nove). To so države v postindustrijski dobi.

Delitev industrije:

- **lahka** □ namenjena za vsakdanjo potrošnjo □ veliko delovne sile, manj kvalificirano delo □ živilska (prehrambena), obutvena, tekstilna, lahka, kemična...
- **težka** □ predeluje surovino, izdeluje polizdelke, proizvodna in prometna sredstva, rabi veliko kapitala, surovin in energije □ črna (železarstvo, jeklarstvo) in barvna metalurgija (ostale barvne kovine).
- **strojna** industrija
- **težka kemična** industrija

Glede na čas:

- **stare** □ železarstvo, jeklarstvo, tekstilna industrija, ladjedelništvo
Te panoge nazadujejo v razvitih državah in so danes zaradi poceni delovne sile ali pa zaradi manj stroge zakonodaje glede varovanja.
- **nove** □ Začele so se razvijati po 2. svetovni vojni z uvajanjem novih energijskih virov (nafta in zemeljskega plina). To so: letalska, avtomobilska, elektrotehnična industrija, industrija plastičnih mas, industrija visoke tehnologije (čisto in mirno okolje, bližina univerz □ temelji na znanju □ izdelovanje računalnikov, elektronskih naprav, optičnih in medicinskih aparatov...).

Razmestitveni (lokacijski) dejavniki

- surovine so bile zlasti pomembne na začetku nastajanja industrije (železova ruda). Danes niso več tako pomembne, ker so boljše prometne povezave, različna transportna sredstva, transportni stroški se znižujejo. Surovina še vedno ostaja pomembna v primeru hitre pokvarljivosti (sadje, mleko...).
- energijski viri □ glede pomembnosti velja podobno kot za surovine
- promet (transport) □ vseskozi pomemben
- delovna sila □ nekatere panoge rabijo poceni delovne sile, določene pa visoko kvalificirano
- kapital □ pomemben za vsako proizvodnjo
- trg (tržišče) □ kjer so mesta je povpraševanje po izdelkih. Govorimo lahko o potrošni industriji
- politika vlade □ odprtost držav
- tradicija

Industrijska pokrajina

V primeru, ko se industrija na določenem območju močno zgosti, govorimo o industrijski pokrajini. Najpomembnejše pokrajine so: na SV ZDA, srednji in Z Evropi, V Evropi, V Aziji

(Japonska in azijski tigri □ J Koreja, Tajvan, Singapur, Hong Kong). Če povežemo te pokrajine dobimo industrijski pas. Leži v S zmerno toplim pasu. Podoba industrijskih pokrajin pa se lahko spreminja s preobrazbo ali prestrukturiranjem industrije. Stare industrijske panoge, ki močno onesnažujejo okolje propadajo oz. nazadujejo. Razvijejo pa se nove panoge, ki so okolju prijaznejše, brez dimnikov, velikih skladišč, ampak samo tovarniški prostori s parkirišči. Življenje v takem okolju je prijaznejše.